

Fakultetsoppgave i Fast
eiendoms
rettsforhold V14

Oppgavegjennomgang

Spørsmål 1.1.

- Lillevik Rorbuer kan ikke kreve den nye driften ved AS Lillevik Sildoljefabrikk stoppet fordi sistnevnte har holdt seg innenfor sin utslippstillatelse.
- Krav om retting etter grannelova § 10 kan da ikke tas tilfølge, se forurensningsloven § 10 andre ledd første punktum, Jf grannelova § 10 første ledd litra (c).

Spørsmål 1.2

- Lillevik Rorbuer kan ikke kreve at AS Lillevik Sildoljefabrikk installerer kjøleanlegg eller legger utslippsledning, siden dette også er krav om retting som utelukkes av forurensningsloven § 10 andre ledd første punktum, Jf grannelova § 10 første ledd litra (c).

Spørsmål 1.3

- Et erstatningskrav må forankres i grannelova § 9, jf § 2.
- Når det gjelder vilkårene i selve § 9, er det på det rene at et økonomisk tap er lidt.
- Videre kan man raskt slå fast at hvis § 2 er overskredet, så er det årsakssammenheng mellom en slik tålegrenseoverskridelse og det økonomisk tapet.
- Når det gjelder vilkårene i § 2, er vilkåret skade eller ulempe klart oppfylt, og det er like klart at Lillevik Rorbuer og AS Lillevik Sildoljefabrikk er naboer.
- Spørsmålet blir derfor om en eller flere av de tre tålegrensene i § 2 er overskredet. Alle disse tre grunnlagene for et erstatningskrav skal drøftes, eventuelt subsidiært og atter subsidiært.

(a) Unødighetskriteriet

- På grunnlag av unødighetskriteriet har AS Sildoljefabrikk plikt til å pådra seg visse forebyggelseskostnader innenfor rammen av hva som står i et passende forhold til den skaden eller ulempen som unngås ved slik forebygging. Skader eller ulemper utover dette utløser erstatning.
- Det som må vurderes er om ulempene som skyldes at nytt kjøleanlegg ikke var installert, er unødige.
- Det som står mot hverandre her, er et klart redusert overskudd + selve miljøskaden versus halvparten av overskuddet fra en omsetning på 200 mill. kr.
- Domstolene ville neppe komme til at en slik ulempe er unødig.
- Å oppstille en plikt til å installere kjøleanlegg og dessuten legger et rør kan iallfall ikke komme på tale, siden det ville innebære at domstolene overprøvde bedriftens og myndighetenes grunnleggende beslutninger om lokalisering og drift.

(b) Urimelighet

- (b) På grunnlag av det alminnelige urimelighetskriteriet, er forebyggelseskostnaden kun et supplerende moment ved siden av sedvanligheten og venteligheten av skaden eller ulempen.
- Siden innbyggerne i bygda er fiskere, kan det vel ikke anses som helt usedvanlig at en fiskebedrift forurensrer på stedet.
- Og siden bedriften ble anlagt i 1930, må ulempene i utgangspunktet til en viss grad anses ventelige.
- Lillevik Rorbuer ble imidlertid startet opp i 1985, dvs. før driftsomleggingen. Med utgangspunkt i Rt. 1964 s. 609 Hunton Bruk og Rt. 2006 s. 486 Gardermoen kan man si at prinsippet om tidsprioritet ikke kan være et grunnlag for å fritta for et ansvar som man ellers ville komme til.
- Forebyggelseskostnaden er imidlertid stor, jf. andre ledd og drøftelsen foran.
- Spørsmålet er tvilsomt, men jeg antar at domstolene ikke ville komme til at det foreligger et overskridelse av tålegrensen som må stilles opp på grunnlag av det alminnelige urimelighetskriteriet.

- (c) Derimot ligger forholdet til rette for ansvar etter fjerde ledd, se lovens vilkår.

Spørsmål 1.4

- Lillevik Rorbuer kan ikke kreve vederlag fra AS Lillevik Sildoljefabrikk.
- Grunnen er at hvis en anvendelse av § 10 første ledd medfører at skadelidte ikke kan kreve retting, så kan han heller ikke kreve vederlag.
- Dette er sagt i lovens forarbeider (NOU 1982: 19 s. 268 sp. 1 og Ot. Prp. nr. 33 (1988-89) s. 80).
- Man kan kanskje også si at dette tolkningsresultatet er det mest nærliggende når man leser de enkelte deler av bestemmelsen i § 10 i sammenheng med hverandre. ‘
- Se også Rt. 1995 s. 1303, på s. 1313ø.

Spørsmål II.

- Ved behandlingen av uturvanderegelen er det greit også å nevne sanksjonssiden (§§9 og 10) og de øvrige vilkår i § 2 som ikke går på innholdet i selve uturvandebegrepet.
- Det sentrale: At noe er uturvande, innebærer å veie handlefriheten mot forebyggelsesmuligheten.
- Eller med andre ord: å veie verdien av skaden eller ulempen mot forebyggelseskostnaden, jf. andre ledd.
- Inn under skade går også evt. forringelse av naturmangfoldet.

Spørsmål II.1

- Hvorvidt er tidspunktet for vurderingen den samme ved uturvandevurderingen og ved interesseavveiningen («...utlegg eller tap...i mishøve til gagnet,...») i grannelova § 10 annet ledd? Begrunn svaret.
- Ikke det samme: Ex ante versus ex post.
  - Lovteksten lest i sammenheng
  - Rettspraksis: tydelig overprøving av om et tiltak burde vært satt i verk
  - Reelle hensyn: god bruk av grunn

Spørsmål II.2

culpa

- (1) Tidspunkt: Culparegelen er en ex ante-vurdering.
- (2) Område: Culparegelen gjelder oftere ulykker
- (3) Form. Culparegelen er ulovfestet.
- (4) Innhold: Rettsstrid = $P(x) S > a$ pluss subjektiv skyld.

uturvande

- (1) Tidspunkt: Uturvande-vurderingen er også en ex ante-vurdering.
- (2) Område: Uturvande-regelen regulerer stadige sjenanser.
- (3) Form: Uturvande-regelen er lovfestet.
- (4) Innhold: Uturvande-regelen er en regel om objektiv rettsstrid som korresponderer med den delen av culpa-vurderingen som ikke eksplisitt går på subjektiv skyld.